

VALSTYBINĖ SVEIKATOS TARNYBA THE NATIONAL HEALTH SERVICE

Šis biuletenis paaiškina, kaip Valstybinė Sveikatos Tarnyba/National Health Service (VST/NHS) veikia Jungtinėje Karalystėje (UK).

Valstybinė Sveikatos Tarnyba (NHS) teikia sveikatos paslaugas Jungtinėje Karalystėje ir biudžetas skiriamas iš mokesčių. Politinio prieglobsčio ieškotojai turi teisę nemokamai naudotis VST paslaugomis kol jų byla nagrinėjama arba peržiūrima. Norint gauti vaistus, dantų gydymą, akių testus ir kai kuriais atvejais akinius nemokamai, Jums reikia užpildyti HC2 formą, kurią galima gauti iš Valstybinės Politinio Prieglobsčio Paramos Tarnybos/National Asylum Support Service (VPPPT/NASS) arba iš vaistinės.

Nei vienas iš VST/NHS darbuotojų, įskaitant gydytojus, seses ir vertėjus, neperduos jokios informacijos kitiems asmenims arba organizacijoms be Jūsų sutikimo. Visa medicinos rūpybos sistema išsaugo privatumą ir neturi jokios įtakos Jūsų politinio prieglobsčio bylos sprendimui.

Kas rūpinasi mano sveikata?

Jei Jūs sergate arba esate susirūpinęs savo arba bet kurio savo šeimos nario sveikata, Jūs turėtumėte apsilankyti pas vietos gydytoją, vadinamą Bendrosios Praktikos Gydytoju/General Practitioner (BPG/GP). Jo klinika yra vadinama "Ambulatorija" (Surgery) arba "Sveikatos Centru" (Health Centre).

Jūs turėtumėte užsiregistruoti pas BPG kaip galima greičiau tam, kad Jums būtų suteikta reikiama medicinos pagalba. Tam, kad prisiregistruoti, Jūs turite nurodyti savo vardą, gimimo datą, ir, jei turite, telefono numerį.

Rūpybos darbuotojas, padėjęs Jums persikraustyti į Jūsų butą, turi žinoti, kas reikalinga užsiregistruoti.

Kai kurie BPG prašo visų naujų pacientų praeiti sveikatos patikrinimą. Jį dažniausiai atlieka seselė. Tai labia svarbu atlikti netgi tuo atveju, jeigu jaučiatės esąs sveikas.

Jeigu ambulatorijoje atsakyti Jus registruoti, galite kreiptis į vietinį Pirminės Sveikatos Pagalbos Centrą (Primary Care Trust) su prašymu, kad jis Jus priskirtų kuriai nors ambulatorijai.

Kaip užsiregistruoti priėmimui?

Prieš apsilankant pas savo gydytoją arba seselę ambulatorijoje, jums reikia užsiregistruoti. Tai Jūs galite padaryti telefonu arba apsilankydami ambulatorijoje. Jūs galite prašyti, kad Jus priimtų vyras arba moteris (gydytoja arba seselė), bet ne visada ambulatorija turi galimybę į tai atsižvelgti.

Jei problema nėra skubi, gali tekti laukti keletą dienų. Jeigu Jūs manote, kad Jums reikia skubios gydytojo apžiūros, turite pasakyti apie tai registruojantis. Jeigu atvejas bus įvertintas kaip reikalaujantis skubios gydytojo apžiūros, būsite priimtas/a tą pačią dieną. Jeigu gydytojas nuspręs, kad Jūsų būklė yra per sunki, kad pats ateitumėte iki ambulatorijos, jis pats aplankys Jus namuose. Gydytojo konsultacijos paprastai tęsiasi 5-10 minučių. Kiekvieną šeimos narį, norintį gydytojo konsultacijos, Jums reikia užregistruoti atskirai.

Pasirūpinkite į konsultaciją atvykti laiku, o jei atvykti negalite, paskambinkite ir praneškite apie tai.

Jei aš nekalbu angliškai?

Jei Jums reikalingas vertėjas, Jūs turite apie tai pranešti registracijoje tuomet, kai tariatės dėl konsultacijos. Informuokite ten dirbančius kuria kalba kalbate ir jie pasirūpins, kad vertėjas atvyktų į konsultaciją arba vertėjautų telefonu. Yra svarbu, kad Jūs ir Jūsų gydytojas suprastumėte vienas kitą. Tai būtina tam, kad jis teisingai nustatytų diagnozę.

Kas dar dirba kartu su mano BPG?

- Seselės (Nurses) Jungtinėje Karalystėje (UK) yra labai aukštos profesinės kvalifikacijos. Jos teikia daug su sveikata susijusių paslaugų, įskaitant skiepus, pataria dėl kontraceptinių priemonių, lėtinių susirgimų, tokių kaip diabeto, o taip pat duoda bendro pobūdžio su sveikata susijusius patarimus.
- Akušerės (Midwives) rūpinasi nėščiomis moterimis ir jų naujagimiais. Priežiūra iki gymdymo vadinama "priešgimdymine", o po – "pogimdymine".
- Sveikatos prižiūrėtojai (Health Visitors) yra seselės, kurios specializuojasi vaikų ir jų tėvų sveikatos rūpyba, padeda žmonėms išlikti sveikiems. Jos gali aplankyti Jus Jūsų namuose.

Jei reikia gydytojo specialisto (specialist doctor) pagalbos?

Kokią pagalbą Jums suteikti, ar Jums reikia specialisto konsultacijos ir ar Jums reikia vykti į ligoninę paprastai nusprendžia Jūsų BPG. Norint gauti gydytojo-specialisto konsultaciją Jungtinėje Karalystėje, visi turi laukti savo eilės.

Ligoninė Jus informuos apie konsultacijos laiką ir kitas detales susijusias su ja. Jei Jums reikalingas vertėjas, Jūs turite iš anksto pranešti apie tai ligoninei.

Jeigu ligoninės konsultacija yra toli nuo Jūsų gyvenamosios vietos, bet Jūs turite HC2 formą, Jūsų kelionės išlaidos turėtų būti padengtos.

Paciento laikomos kortelės (Patient Held Records)

Jei Jums buvo išduota Paciento laikoma kortelė/Patient Held Record (mėlyna knyga/blue book), prašome ją turėti su savimi kiekvieną kartą, kai einate pas gydytoją ar seselę. Informacija, esanti šioje kortelėje yra skirta Jums ir VST (NHS) darbuotojams. Daugiau niekas neturi teisės skaityti tos knygos.

Kas dar man gali padėti?

Dėl vaistų

Jei Jūsų gydytojas nuspręs, jog Jums reikia vaistų, jis išrašys Jums receptą. Nuneškite receptą į vaistinę. Kad gautumėte vaistus nemokamai, Jums reikia HC2 formos. Nedidelių sveikatos sutirkimų atveju, patarimą dėl gydymo gali suteikti vaistininkas. Kai kurie vaistai, įskaitant vaistus nuo skausmo ir kosulio, vaistinėje gali būti įsigyti be recepto.

Dėl dantų

Jei turite problemų su dantimis, Jums reikia apsilankyti pas savo dantistą. Tam, kad gautumėte VST dantų gydymą, Jums reikia užsiregistruoti pas dantistą. Jei turite

prisiregistravimo pas dantistą problemų, galite kreiptis į VST “Tiesiogiai” (NHS Direct) tarnybą arba į vietinį Pirminės Sveikatos Pagalbos Centrą.

Dėl regėjimo

Jeigu Jums reikia pasitikrinti regėjimą arba Jums reikia naujų akinių, Jums reikia užsiregistruoti priėmimui pas akių specialistą akinių parduotuvėje. Paprastai akinių parduotuvės yra įsikūrusios miesto centre. HC2 forma padės padengti išlaidas susijusias su regos patikrinimu ir kai kurių akinių įsigijimu (apie tai paklauskite akių specialisto).

Kuomet Jūsų ambulatorija yra uždaryta

Ambulatorijos paprastai dirba pirmadieniais – penktadieniais nuo 8.30 iki 18.30. Kitu laiku – naktį, šeštadieniais, sekmadieniais ar švenčių dienomis – medicinos pagalba yra teikiama tik iškilus neatidėliotoms sveikatos problemoms.

Dėl tokios pagalbos Jūs galite skambinti vietinei nedarbo valandų tarnybai (out-of-hours service) (numeris nurodytas žemiau) ir Jums bus suteiktas patarimas telefonu. Jūsų gali paprašyti apsilankyti ambulatorijoje arba medicinos darbuotojas gali nuspręsti pats apsilankyti Jūsų namuose.

Jūs taip pat galite paskambinti VST “Tiesiogiai” numeriu 0845 46 47 dėl patarimo sveikatos klausimais arba dėl medicininės paramos, kuomet Jūsų ambulatorija uždaryta. Bus daug pigiau, jeigu naudositės telefono linija, o ne mobiliu telefonu.

Jei Jūs nekalbate angliškai, “VST Tiesiogiai” ir “Nedarbo Valandų” tarnyba gali parūpinti vertėją. Pokalbio pradžioje Jūs turite pasakyti, kokia kalba Jūs pageidaujate kalbėti. Jei Jūs išvis nekalbate angliškai, paprašykite draugo, giminaičio ar rūpybos darbuotojo, kad paskambintų Jūsų vardu ir laukite, kol vertėjas atsilieps, prieš aptariant problemą. Jūs būsite paprašytas pateikti keletą duomenų, tokių kaip vardas ir adresas: ta informacija yra svarbi ir niekam kitam neperduodama.

Dėl patarimo sveikatos klausimais skambinkite “VST Tiesiogiai”: 0845 46 47
Dėl medicininės pagalbos, kuomet ambulatorija yra uždaryta, skambinkite Jūsų vietinei “Nedarbo Valandų Tarnybai”:

Ką daryti, kuomet reikia neatidėliotinos (Emergency) pagalbos?

Neatidėliotinu atveju, kuomet Jūs ar Jūsų artimasis sunkiai suserga ir negali laukti, kol ambulatorija atsidarys, Jūs galite kambinti tel. 999 (nemokamai) dėl greitosios pagalbos mašinos iškvietimo, arba galite vykti į Greitosios Pagalbos Skyrių (Accident and Emergency Department), esantį Jūsų vietinėje ligoninėje. Žinokite, jog ši pagalba suteikiama tik neatidėliotinu atveju. Prašome nesinaudoti Greitosios pagalbos Skyriaus paslaugomis esant nežymiems sveikatos sutrikimams.

Ambulatorijos arba vietinės politinio prieglobsčio sveikatos grupės kontakto detalės: